

Regeringskansliet, Klimat- och
näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över promemorian Energiplanering i kommuner och regioner och en mer energieffektiv offentlig sektor

Er beteckning: KN2026/01494

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Södermanlands län välkomnar ansatsen att styrka den kommunala och regionala energiplaneringen genom de föreslagna lag- och regeländringarna. Energiplanering är inte en isolerad fråga utan påverkar och påverkas av många aspekter av samhället. Från elnätsutbyggnad och krisberedskap till fysisk planering och näringslivsutveckling. Därför behöver lagen om energiplanering moderniseras och bana väg för att ge energiplaneringen en större och mer betydande roll inom offentlig sektor och på så sätt möta en ökande elanvändning, nya effektutmaningar och för att kunna nå dom uppsatta klimatmålen.

Länsstyrelsen är inte enbart en statlig myndighet i mängden av andra utan har en unik roll som regional samordnare och länk mellan nationell, regional och lokal nivå. Genom uppdraget att leda och samordna det regionala genomförandet av energi- och klimatpolitiken, samt ansvaret för krisberedskap och totalförsvarsplanering, är länsstyrelsen en central aktör i arbetet med att omsätta nationella mål i praktisk handling.

De föreslagna ändringarna i promemorian innebär både möjligheter och utmaningar för länsstyrelsens arbete. För att reformen ska bli så verkningsfull och ändamålsenlig som möjligt är det viktigt att länsstyrelsens roll tydliggörs och stärks. Detta gäller särskilt när det kommer till mandat, resurser och förutsättningar att stödja kommuner och regioner i deras energiplaneringsarbete. Genom att lyfta fram länsstyrelsens perspektiv och erfarenheter kan reformen bidra till en mer sammanhållen och effektiv energiplanering i hela landet.

Förslag till ändringar i föreslagen lagtext

Länsstyrelsen anser att 12 § i *lagen om energiplanering i kommuner och regioner* bör ändras enligt följande:

- Lägga till "länsstyrelsen" som första strecksats före "andra kommuner"
- Stryka "statliga myndigheter"

Förslag till ändringar i föreslagen förordningstext

Länsstyrelsen har följande synpunkt angående 4 § i *förordningen om energiplanering i kommuner, regioner och statliga förvaltningsmyndigheter*:

- Av regleringen bör det tydligare framgå hur kommunernas energiplaner kan utvecklas utifrån regionala planeringsunderlag.

Länsstyrelsen har följande synpunkt angående 6 § i *förordningen om energiplanering i kommuner, regioner och statliga förvaltningsmyndigheter*:

- Givet de klimatförändringar som pågår uppstår påtagliga effekter som skyfall och värmeböljor. Med stigande ålder ökar de risker som följer av att värmeböljor och antalet varma dagar. Dessa beräknas öka i omfattning. Mot bakgrund av denna utveckling bör det enligt länsstyrelsens uppfattning övervägas om kravet om att energiplanen ska innehålla en värme- och kylplan också i någon form bör träffa kommuner med lägre invånarantal än 45 000 invånare.

Länsstyrelsen anser att 8 § i *förordningen om energiplanering i kommuner, regioner och statliga förvaltningsmyndigheter* behöver kompletteras enligt följande:

- Nytt stycke 2 (Nuvarande stycke 2 blir stycke 3):
Länsstyrelsen ska ges möjlighet att yttra sig om aktualitetsprövningen.

Länsstyrelsen anser att 18 § i *förordningen om energiplanering i kommuner, regioner och statliga förvaltningsmyndigheter* behöver kompletteras. Nuvarande förslag

- "Statens energimyndighet ska vägleda kommuner och regioner i frågor om tillämpning av lagen (2026:000) om energiplanering i kommuner och regioner"

bör ersättas med:

- Statens energimyndighet ska genom länsstyrelserna och metodstöd vägleda kommuner och regioner i frågor om tillämpning av lagen (2026:000) om energiplanering i kommuner och regioner.

Förslag till skältext i fortsatta beredningen:

Utöver i denna förordningstext beskrivs Statens energimyndighets roll i att vägleda kommuner och regioner bara i konsekvensbeskrivningen i avsnitt 8.1. Förslag till skältext beskrivs därför här i stället för nedan under respektive avsnitt som för övriga ändringsförslag.

Länsstyrelserna har en central roll i energiplaneringen – inte minst när det gäller samspelet mellan lokal och nationell planering. Därav bör länsstyrelserna även ha en utpekad vägledande roll gentemot kommunerna. Energimyndigheten och länsstyrelserna behöver utveckla ett välfungerande samarbete kring hur kommunernas energiplaneringsarbete ska stödjas. Därför bör Energimyndigheten och länsstyrelserna hjälpa åt i vägledningen.

Synpunkter på avsnitt 4.2

Inför den fortsatta beredningen föreslår Länsstyrelsen att nedanstående skältext används i anslutning till den skäls-text som redovisas under avsnitt 4.2, till exempel som ett tillägg i fjärde stycket efter andra meningen, som beskriver energiplaneringen som genomförs på regional nivå:

På regional nivå har länsstyrelserna i regleringsbrevsuppdrag att utveckla den regionala energiplaneringen genom att bland annat i bred samverkan revidera de regionala energi- och klimatstrategierna (klart 2025) och att ta fram regionala handlingsplaner för elektrifiering (klart 2026). Den regionala energiplaneringen sätter den

nationella politiken och energiplaneringen i en regional kontext och underlättar arbetet för kommuner och andra lokala och regionala aktörer, samtidigt som den regionala energiplaneringen samlar lokal och regional kunskap som underlag för den nationella energiplaneringen.

Synpunkter på avsnitt 4.4

För den fortsatta beredningen föreslår Länsstyrelsen ett tillägg i slutet av första stycket i rutan:

- *Länsstyrelsen ska ges möjlighet att yttra sig om aktualitetsprövningen*

För den fortsatta beredningen föreslås att texten under skäl för förslaget under rubriken "En kommun ska varje ny mandatperiod pröva om en energiplan är aktuell" kompletteras med:

- *Länsstyrelsen bör ges möjlighet att yttra sig om aktualitetsprövningen utifrån kunskapen i den regionala energiplaneringen och nationella energimål*

För den fortsatta beredningen föreslås texten under rubriken "Energiplanen ska offentliggöras" ändras enligt följande. Meningen:

- "Statliga myndigheter kan behöva information om vilka åtgärder som kommunen planerar vidta"

till

- *De kommunala energiplanerna är viktiga för länsstyrelsen som underlag för den regionala energiplaneringen som i sin tur utgör underlag för den nationella planeringen.*

Sista meningen under samma rubrik föreslås även utöver "allmänheten" kompletteras med *länsstyrelsen och andra aktörer.*

Länsstyrelsen föreslår även att ett nytt tredje stycke under samma rubrik som beskriver att den regionala energiplaneringen behöver uppdateras regelbundet.

Synpunkter på avsnitt 4.6

Utifrån förslaget till ändring 12 § i lagen om energiplanering i kommuner och regioner ovan bör texten i rutan i fortsatta beredningen ändras enligt följande. Första meningen

- Om det främjar en trygg energiförsörjning och en effektiv användning av energi och effekt ska en kommun ha kontakter med andra kommuner, regioner och statliga myndigheter som en del av energiplaneringen.

byts ut till:

- Om det främjar en trygg energiförsörjning och en effektiv användning av energi och effekt ska en kommun ha kontakter med länsstyrelsen, andra kommuner och regionen som en del av energiplaneringen.

I andra stycket i rutan föreslås följande tillägg efter första meningen:

- Kommunen ska i god tid innan beslut fattas ge länsstyrelsen tillfälle att yttra sig vid framtagandet av kommunal energiplan.

För den fortsatta beredningen föreslår Länsstyrelsen följande tillägg i skältexten. Andra stycket föreslås inledas med (delar av texten finns nu i fjärde stycket, men föreslås flyttats och kompletterats):

- Genom kontakt med länsstyrelsen underlättas kommunernas arbete med energiplanering. Länsstyrelserna har i regleringsbrevsuppdrag att leda och samordna det regionala genomförandet av energi- och klimatpolitiken. Länsstyrelserna har på uppdrag av regeringen uppdaterat regionala energi- och klimatstrategier och tagit fram regionala handlingsplaner för elektrifiering och ska främja samverkan och erbjuda stöd till bland annat kommuner. Länsstyrelserna ska utifrån instruktionen "utifrån ett statligt helhetsperspektiv arbeta sektorsövergripande samt inom myndighetens ansvarsområde samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser," och "inom sin verksamhet främja samverkan mellan kommuner, regioner, statliga myndigheter och andra relevanta aktörer i länet". Länsstyrelsen har utöver energi och klimat även andra uppdrag, roller och regionalt ansvar för flera områden som är relevant för kommunala energiplaneringen

exempelvis totalförsvar, samhällsplanering, miljöprövning, social hållbarhet, främja länets utveckling och klimatanpassning.

Femte stycket föreslås bytas ut till:

- *Även andra statliga myndigheter (inklusive Affärsverket svenska kraftnät) än länsstyrelsen har viktig kunskap utifrån sina ansvar inom energiplaneringen, exempelvis framtagande av scenarier, nationella kunskapsunderlag, finansiering och planeringsansvar utifrån sina instruktioner. Utifrån länsstyrelsens regleringsbrevsuppdrag att leda och samordna det regionala genomförandet av energi- och klimatpolitiken, länsstyrelsens instruktion att samordna statliga myndigheters insatser, samt de uppdrag som Affärsverket svenska kraftnät, Energimyndigheten och Energimarknadsinspektionen har att stödja länsstyrelsernas arbete med regional energiplanering, bör de statliga myndigheternas kunskap kanaliseras genom länsstyrelserna. Ett sådant tillvägagångssätt överensstämmer till exempel med hur staten organiserar vägledning enligt PBL. Det är dock inget som hindrar kommunerna från att komplettera kontakterna med länsstyrelserna med direktkontakter med andra statliga myndigheter så som Energimyndigheten och Affärsverket svenska kraftnät.*

Synpunkter på avsnitt 8.8

Länsstyrelsen föreslår för den fortsatta beredningen att texten under avsnitt 8.8 kompletteras med en rubrik för länsstyrelserna utifrån de förslag som föreslås ovan. I texten föreslås det framgå att författningsförändringarna till följd av ovanstående förslag är en del av det som länsstyrelsen har i regleringsbrevsuppdrag att göra. Författningsförslagen blir så fall ett sätt att permanenta delar av länsstyrelsernas regleringsbrevsuppdrag. Ytterligare finansiering till länsstyrelsen krävs inte för genomförandet av förslaget, men förslagen förutsätter att befintlig finansiering permanentas.

Synpunkter på övriga avsnitt – koppling till länsstyrelsernas roll

Ovanstående förslag skulle få vissa följdverkningar och innebär behov av ändringar i texterna den fortsatta beredningen även på

andra ställen, exempelvis: på sidan 32 och 35 där det hänvisas till avsnitt 4.6.

Även formuleringarna på sidan 38 under avsnitt 4.5. skulle behöva ses över. De regionala energi- och klimatstrategierna är i de flesta fall framtagna tillsammans mellan länsstyrelserna och regionerna så det är få regioner som har egna klimathandlingsplaner.

Synpunkter på övriga delar – generella synpunkter

Länsstyrelsen ser risker med att i samma dokument (kommunens energiplan) redovisa både insatser för energieffektivisering i kommunens verksamhet och insatser för övergripande energiplanering. Dels blir det olämpligt att detaljerade insatser för energieffektivisering i kommunens verksamhet ska beslutas av kommunfullmäktige, dels finns det risk att det mer strategiska övergripande energiplaneringen för kommunens geografiska yta drunknar i detaljerade insatser för energieffektivisering eftersom lagen och förordningen styr arbetet med energieffektivisering mer i detalj. Länsstyrelsen föreslår att delarna kring energieffektivisering i kommunens verksamhet redovisas i andra typer av dokument så som kommunens renoveringsplan för byggnadsbeståndet etc. Det bör vara upp till respektive kommun att bedöma vilken eller vilka långsiktiga planer som är lämpligast att redovisa åtgärderna i. I den vidare beredningen behöver då texten i rutan för avsnitt 4.3 ändras (sista meningen i andra stycket), samt en del text under avsnitt 4.5.

Lagstiftningen innebär ökade krav på kommunerna inom flera områden som angränsar till energiplaneringen och för att länsstyrelserna ska ge bra stöd till kommunerna enligt ovanstående förslag krävs bra stöd och underlag från olika sektorsmyndigheter, inte bara Energimyndigheten. Länsstyrelsen ser det som önskvärt att andra sektorsmyndigheters, exempelvis Försvarmaktens, skyldighet att bidra med underlag till energiplaneringen tydliggörs i lagen eller förordningen.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta yttrande har fattats av landshövding Robert Andrén med handläggare Markus Nord som föredragande. I den slutliga handläggningen har också vikarierande länsråd Anna-Karin Lindblad

Wieslander, enhetschef Christer Wigerblad och chefsjurist Daniel Sandberg medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.